

Les pellofes de Prats de Rei, Igualada i Calaf. Aportacions documentals i monetàries.

X. JORBA I SERRA

INTRODUCCIÓ

L'Església catalana va generar una estructura territorial que aplegava un nombre determinat de parròquies sota la jurisdicció d'un bisbe. Era el bisbat o diòcesi. A Catalunya n'hi havia nou a finals del segle XVI: Elna, Girona, Barcelona, Tarragona, Tortosa, Lleida, Urgell, Solsona i Vic. La diòcesi i la parròquia eren les unitats territorials d'administració eclesiàstica més rellevants, però, hi havia unitats d'organització territorial intermèdies. Una d'aquestes unitats eren els deganats. El territori de l'actual comarca de l'Anoia tenia en ple segle XVII tres deganats: el d'Igualada;¹ el de la Segarra amb capital a Prats de Rei,² tots dos dependents del bisbat de Vic, i el de Piera, dependent del bisbat de Barcelona. Tots tres deganats tenien importants comunitats de preveres. El deganat de la Segarra també disposava d'una altra comunitat de preveres destacada com era la de Calaf, comunitat que durant tot el segle XVIII disputarà la capitalitat del deganat a Prats de Rei.

1. Les parròquies que formaven el deganat d'Igualada eren: Igualada, Òdena, Montbui, Castellolí, Copons, Jorba, Rubió, Tous, Clariana, Fillol, Argençola, Albarells, Carbassí, Montmaneu, Freixenet, Montpalà i Bellmunt.

2. Les parròquies que formaven part del deganat de la Segarra eren: Prats de Rei, Calaf, Solanelles, Puigdemàger, Boixadors, Castellfollit, Camps, Fonollosa, Aguilar de Segarra, Castellar, Grevalosa, Maçana, Sant Pere de Vim, Miralles, Veciana, la Tallada, Sandomí, la Guàrdia Pilosa, Segur, Pujalt, Conill, Mirambell, Calonge de Segarra, Sant Pere d'Arc, la Molsosa, Sant Pere Sallavinera, Sant Martí de Sesgueioles i Castellfollit del Boix.

LA COMUNITAT DE PREVERES I LES PELLOFES DE PRATS DE REI

Aportació documental i identificació de pellofes

La comunitat de preveres de Prats de Rei, existent com a mínim des de 1446, estava formada oficialment per setze preveres. Era una quantitat variable, i sempre depenent de la presència o no dels citats preveres a la vila —1609, 10 preveres; 1675, 14 preveres; 1707, 15 preveres; 1793, 9 preveres. Tots ells, tenien beneficis —l'església de Prats de Rei tenia 21 beneficis fundats—,³ els quals produïen una renda anual que garantia l'atenció del sant a qui tenien devoció, però eren quantitats insuficients per preservar la subsistència del beneficiat. Per aquest motiu, també cobraven per les activitats que es realitzaven entorn de l'altar del qual s'encarregaven: misses d'aniversari, fundacions d'aniversari, celebració de solemnitats...⁴ Els preveres beneficiats també ingressaven les distribucions quotidianes, les quals es pagaven sempre que els beneficiats assistien als actes. Aquestes, a partir del segle XV, es cobraven en ploms o pellofes.

Al principi eren ploms. Probablement, bastants dels ploms que varen publicar Miquel Crusafont, Jacques Labrot i Bernat Moll⁵ formen part d'aquest numerari inicial de les comunitats de preveres d'arreu de Catalunya. Cap al segle XVI, la comunitat de preveres de Prats de Rei ja fabricava les pellofes amb planxes de llautó, també anomenades ploms grocs.

Les pellofes eren guardades en una bossa que Ferran de Segarra va descriure com «una bossa de cuir, decorada amb daurats». Possiblement, era la mateixa bossa que, l'any 1664, Ramon Janeres va arreglar per un preu de cinc sous «per tants ne ha guanyats de mans y seda per remendar la bossa de la Rnt Comunita».⁶

L'encarregat d'administrar la bossa de pellofes era el bosser. Aquest era un càrrec anual, la funció del qual era fer les distribucions segons un programa prèviament establert. De l'any 1682, tenim una relació sobre les normes a seguir en la distribució dels ploms entre els preveres de la comunitat, segons les diferents festes litúrgiques a celebrar:⁷

3. Els beneficis eren els següents: Sant Ruf, Sant Nicolau, Sta. Cata, La Nativitat de Nra. Sra, Sant Cristòfol i Macari, Sta. Cecília, Sant Climent, Sant Francesc, Sant Anton Abat, Sta. Llúcia, Sta. Anna, Corpus Cristi, Sant Martí, Sant Miquel de Puigdòdena, Sant Bartomeu, Sta. Margarida, Sant Esperit, Sant Miquel de Vilanova, Sant Pere i Pau, Sant Joan Baptista i Evangelista, La Concepció. Arxiu Parroquial de Prats de Rei. *Llibre de papers curiosos y útils als Jurats*.

4. Carme SANMARTÍ I ROSET i Montserrat SANMARTÍ I ROSET, «La comunitat de preveres de Sallent durant la segona meitat del segle XVIII», *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, núm. XIII (2002), p. 49.

5. Miquel CRUSAFONT i SABATER, Jaques LABROT i Bernat MOLL i MERCADAL, *Plomos y jetones medievales de la península Ibérica*, Asociación Numismática Española, Museo Casa de la Moneda, Barcelona-Madrid, 1996.

6. Arxiu Parroquial de Prats de Rei (APPR). *Llibre en lo qual estan notades totes las partidas axi del rebut com del distribuït en la venerable comunitat del rector, preveres y beneficiats de la Iglésia dels Prats del Rey comensant en lo mes de juliol de 1608*, p. 170.

7. APPR. *Llibre Horde de Tocar las Campanes*.

Primo en la vigília de tots sants a vespres – 3 ploms
 A completes un plom – 1 plom
 Lo dia ab oficis sis ploms – 6 ploms
 Y a las segones vespres y completes cantadas – 3 ploms
 Y axí mateix en las quatre festes anyals
 Lo dia dels difunts **dos ploms grans de morts**, de negra 5 sous, 6 diners
 Si no i a aniversaris, rector diu la conventual i no es paga
 Los dias de la ora a vespres dos ploms – 2 ploms
 Todas las festes de nadal completes cantadas vespres y completes quatre ploms – 4 ploms
 Y axí mateix a la pasqua de sperit sant i la altra pasqua també
 Item en la infra pasqua de Corpus dos ploms a completes cantadas – 2 ploms
 Vespres y completes cantadas dia de la Concepció – 2 ploms
 Totes les festivitats de nra sra so hés la Candalaria, nra sra de mars, de agost, de nbre y la del Roser, y la Consepció y edificació de la propia Iglésia, St Joan, Sant Pere, los Reys ni nou qualsevol de estas festas se acostuma de dir completes lo dia antes al tart cantadas y lo endemà no es lo dia de las festas ditas també se an de cantar se dóna al tart un plom y lo dia de la festa se donan 3 ploms so és dos per las vespres y hun per la completes
 Se diran tots los diumenges de Quaresma completes cantadas antes del sermó si y ha miserere o si no ha se an de dir després del sermó.

El bosser anotava detalladament en un quadern les quantitats de pellofes que posava a les mans dels diferents membres de la comunitat, segons la seva participació. Tenien dret a percebre-les tots aquells preveres que es trobaven presents o bé al cor o bé al lloc de treball assignat per les constitucions. Al final de cada trimestre, el bosser feia els canvis de les pellofes per moneda d'ús corrent. Això significava portar una correcta comptabilitat, per tal d'evitar possibles reclamacions per part dels preveres:

Poliças de ploms y misses des del primer de juliol de 1608 fins al darrer de setembre...
 P^o Rector per lo doble dels ploms quotidians 13 lliures 8 diners
 M^o vicari per missas y ploms y lo temps estigué de mala gana 14 lliures 10 sous 5 diners
 M^o Galtes per missas y ploms 21 lliures 7 sous
 M^o Roca per missas y ploms 13 lliures 12 sous
 M^o Argullol per missas y ploms y lo temps estigué de mala gana 12 lliures 8 sous 4 d.
 M^o Dalmases per missas y ploms 10 lliures 9 sous 4 diners
 M^o Comes per misses y ploms 9 lliures 1 sou 1 diner
 M^o Prat per missas y ploms 5 lliures 3 sous 10 diners
 M^o Sendiu per missas y ploms 18 lliures 6 sous 6 diners
 M^o Galtes per ploms 5 lliures 5 sous
 Total: 123 lliures, 14 sous, 2 diners

El bosser percebia un salari per la seva tasca. Així, per exemple, l'any 1608 era de 2 lliures; l'any 1655, de 2 lliures i 10 sous; l'any 1701, de 3 lliures i 10 sous.⁸ El bosser també era l'encarregat de multar a tots aquells que no realitzaven les seves funcions. Dos exemples de l'any 1801 ens permeten detectar aquesta penalització:

Pasqual tenia 2 quarts de 9 y dient-li com a Bolcer que quedava multat segons las constitucions per haver-la deixada, respongué dit Pasqual que lo superior li havia dit que la deixàs y que jo no tenia res que veurer en això y jo li respongué que quedava multat y que fes lo que volgués. Rubiol Bolcer.

Rebut dia 5 al comensar lo primer ani y no li he posat presència per ser al chor dit Rnt Francesc Torruell. Rubiol Bolsser.⁹

Els ploms o pellofes de la vila de Prats de Rei van ser localitzades a la mateixa localitat a finals del segle XIX per Ferran de Segarra, en una bossa de couro. Dins d'aquesta hi havia llautons incusos i monedes aragoneses. Els llautons incusos eren els tipus Crus. 2005, 2006, 2007, 2008 i 2009, i les monedes corresponien als regnats dels tres primers Felips. Miquel Crusafont, en el seu llibre *La Moneda Catalana, entre els segles XIII i XVIII*, identifica a més a més les pellofes Crus. 2010, 2011, 2012 i 2013. Totes elles són llautons incusos, sense llegenda marginal, ni imatges, ni patrons. Només la coneguda Crus. 2005 presenta la sil·lografia de la vila i les pellofes Crus. 2012 i 2013 tenen indicació de valor: I-D i III-D, és a dir, 1 diner, i 3 diners.

LA PELLOFA CRUS. 2005

Miquel Crusafont explicava que el tipus Crus. 2005 —incusa rodona de 20 mm diàmetre, que porta per tipus un escut en cairó amb les armes de la vila—, podia correspondre a una moneda civil amb un àmbit de circulació local, pel fet de no tenir cap tipologia religiosa. Ara, i gràcies al buidatge documental de l'arxiu de la comunitat de preveres, podem certificar que es tracta d'una pellofa eclesiàstica, amb un valor de dos diners, possiblement encunyada per primera vegada l'any 1657. D'aquest any correspon no només la compra de llautó que va fer la comunitat a la ciutat de Barcelona «que pague al Rnt Francesc Llobet desset reals per tants ne ha pagat lo dit Llobet en la ciutat de Barna per llautó per fer los ploms y fer un llibre de full per los aniversaris y mitja lliura de aygua cuyt és tot 1 lliura 14 sous»,¹⁰ sinó també la seva fabricació «ques pague a Francesc Tauler, ferrer, quatre sous per los treballs de motllar ploms per la comunitat».¹¹ Una altra dada que

8. APPR. *Llibre en lo qual estan notades...*, p. 146 i 246.

9. APPR. *Llibre de absències 1694 o Liber Vacationum ecclesia Parochiali copidi di Prats del Rey diocs Vic*, fulls solts.

10. APPR. *Llibre en lo qual estan notades...*, p. 151.

11. APPR. *Llibre en lo qual estan notades...*, p. 151.

Crus. 2005

Crus. 2006

Crus. 2007

Crus. 2008

Crus. 2009

Crus. 2010

Crus. 2011

Document del s. XVIII que reproduïx la Crus. 2010

Làmina 1

ens atribueix aquesta data és la documentació del mateix any sobre la distribució de l'esmentada pellofa, la qual no dóna peu a cap mena de dubtes:

Lo primer die de Quaresma a les nou hores se fa senyal al offici ventant la campana de feria un quart y a la fi tocant les grossas y se diuen hores en lo cor lo se diuen en die ferial y feta la seremònia de la cendra... se diu lo offici cantat com en dia de festa diu lo rnt Rector o altre de son voler pro populi y es done de distribució per hores y lo

offici si tal die és die fainer **quatre ploms de armes de la vila**, però si lo die dit primer de quaresma serà festa se done de distribució entre vespres y completes hores y lo ofici un sou com se acostuma donar en lo die de festa per annum, en aqueix die nos diu ningun aniversari de taula y lo sou és doble al rector si serà die de festa y si die feyner los vuit diners.

... lo Rnt Rector y axí los més antichs per son orde com és de costum; en estes ni altres officis de la semana Sta del dimarts en avant nos **donen ploms de armes de la vila** per la distribució ni altres, sinó que segons la de la comunitat alguns anys acostuma anar lo die de Pasqua a les vespres algunes ultres per assò fent pòlisa al collector.

Les 4 festes anyals so és Nadal, Pasqua, Pentecostes y Sta Maria de Agost acustat lo die de tots los Sants: tots estos dies a la vigília se diuen vespres cantadas com apar en lo llibre vell dels Aniversaris is dóna **per distribució en vespres tres ploms de armes** y a completes se dóna un plom tant en la vigília de qualsevol destas festes com també en lo die de les festes sobredites.

En los diumenges y festes de precepte se dóne de distribució entre lo ofici y vespres y completes **sis ploms de armes de la vila valent un sou**, so és entre tercia y lo ofici vuyt diners y a vespres y completes quatre diners i en les dominicas emperò de la quaresma se diuen les completes cantadas després de vespres antes del sermó si y haurà misserere o sinó ni haurà se han de dir després del sermó y **de distribucions per ellas donen un plom de armes de la vila valent dos diners y al Rector los ploms de armes de la vila li són dobles**.

En les festivitats de Nra. Señora ço és Ns. Candalera, la Annunciatió, la Assumptió, la Nativitat, la festivitat del Rosari, en lo octubre, la Concepció y edificatió de nostra iglésia la vigília se diuen completes cantadas y tots los dies de la quaresma a quatre hores y lo die de la festa y **per distribució se dóna un plom de armes** y lo die antes de la Concepció y ha també vespres is pagan sols de la servitut.

En los dies de St Joan de juny, Sant Pere, Los Reys y cap de any en qualsevol festa de aquestes al tart lo die antes se diuen completes cantadas y lo die de la festa després, de vespres is dóne **de distribució per elles un plom de armes** y la vigília de St Joan y de Sant Pere y ha vespres de la servitut.

Y ha vespres is dóne **de distribució dos ploms de armes**.

En les tres festes de Nadal, Pasqua de Resurrecció y del Sperit Sant y ha tots los dies completes cantades y lo die de Corpus y per distribució **entre vespres y completes se donen quatre ploms de armes y en estes festes com també en les demás anyals al ofici per distribució se donen sis ploms de armes y en les segones vespres de tots los Sants nos donen sinó tres ploms** ab les completes cantades y la vigília a vespres y completes axí mateix.

En tots los dies infra se diuen completes al tard is donen **dos ploms de armes** de distribució.¹²

Les pellofes Crus. 2006 i 2007

Ferran de Segarra les va trobar a l'interior de la bossa de la comunitat de preveres. Carreras Candi considera que eren pròpies de pobles veïns. Miquel Crusafont les va atribuir a la vila de Prats de Rei.¹³ Són incuses rodones amb una calavera entre dues X sobre dos fèmurs encreuats. A sota porten una V, i l'orla és lineal. La primera té un diàmetre de 16 mm, i la segona amb un gran excés de planxa i tallat vuitavat, mesura 30 × 34 mm.

La recerca documental ens ha permès confirmar l'atribució inicial de Ferran de Segarra i la posterior de Miquel Crusafont. Són pellofes ja utilitzades des de l'any 1682, i destinades a les funcions d'aniversaris de difunts, és a dir, pregar pels difunts. Podem arribar a distingir les funcions de totes dues.¹⁴ La pellofa Crus. 2006 tenia la funció d'ésser distribuïda en la celebració d'aniversaris de difunts i a les vespres:

Item se celebraran 525 missas cantadas matinals al altar major los sis diumenges de quaresma dóna per cada missa per distribució 10 sous y per la caritat de la missa qui la dira 3 sous a més de la distribució y vol vaja per torn com los demés aniversaris per llum dos velas de cera que a de posar la Rnt Comunitat 1 sou y se a de fer o dir absoltes cantada com en los demés aniversaris y vol tot se paga ab caps de morts. A Antoni Bacardit o son ereu vol se done 1 sou o a família de sa casa fins a la quarta generació 1 sou per cada missa al predicador vol se li dóne un sou encara estiga al confessorari y sis diners de tochar.¹⁵

La pellofa Crus. 2007 era utilitzada només per la festa del dia dels difunts «per lo dia dels difunts dos ploms grans de morts, de negra, 5 sous, 6 diners».¹⁶ Aquest fet explicaria el poc nombre de peces que ens ha arribat fins a l'actualitat —entre 12 i 30 exemplars. Ben al contrari succeeix amb la pellofa Crus. 2006, la qual ens ha arribat en quantitats força considerables fins avui dia —entre 50 i 100 exemplars.

12. APPR. *Llibre de aniversaris fundats en la iglésia parroquial de Santa Maria de la vila dels Prats del Rey*.

13. Miquel CRUSAFONT I SABATER, *La moneda catalana local (S. XIII-XVIII)*, Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, IEC, Diputació de Barcelona, Barcelona, 1990, p. 246.

14. Potser ja eren utilitzades anteriorment. L'any 1642 els preveres anoten en els seus llibres la compra de llautó per la fabricació de incuses, «pagara dit m^o Pere Comas a m^o Josep Casamitjana per dues lliures de llautó que aporta de Solsona per a fer ploms vuit reals dic 16 sous».

15. APPR. *Llibre Horde de Tocar les Campanes*.

16. APPR. *Llibre Horde de Tocar les Campanes*.

Les pellofes Crus. 2008 i 2009

Les diferents funcions que en diverses hores del dia tenien lloc a la parroquial de Prats de Rei eren retribuïdes amb les pellofes o ploms quotidians i de missa. Aquests ja existien des de principis del segle XVII: «Pòlissas dels ploms cotidians». L'any 1610 es fabrica un nou motlle per fer ploms de missa: «Se li feu pòlissa per pagar a Ramon Olivet 12 sous y 4 diners per les mans del mollo de fer ploms de missa» i «se li feu pòlissa pagar 2 sous a dit Olivet per lo treball de fer los ploms de missa».¹⁷ Aquestes pellofes han de correspondre a les Crus. 2008 i 2009, trobades a la bossa de la comunitat de preveres per Ferran de Segarra a finals del segle XIX.

La pellofa Crus. 2008 és una incusa rodona amb dos fèmurs encreuats superats d'una creueta i amb una D a sota, que fa 12 mm de diàmetre. La Crus. 2009 té la mateixa descripció però té forma exagonal amb poc excés de planxa de llautó. Les dimensions són de 16 × 16 mm. Aquesta última és descrita en la documentació de 1611, com a ploms grossos de missa.

Les diferències de mida entre les Crus. 2008 i 2009 poden explicar-se a partir del fet que el rector de Prats de Rei tenia el privilegi de cobrar el doble en totes les funcions que la resta de preveres. D'aquesta manera es podia diferenciar les pellofes destinades als preveres de les del rector.

La pellofa Crus. 2010

És una incusa amb claus encreuades superades de tiara i amb una orla de grossos punts. Botet i Sisó l'atribuïa a Prats de Rei. Miquel Crusafont va comprovar que l'encuny d'aquesta pellofa era idèntic al segell de la parròquia emprat el 1732. Bonet havia anotat que aquesta pellofa pertanyia a un benefici creat per un tal Arnau de Moreria.¹⁸ Nosaltres podem confirmar la presència d'aquest segell en els diferents llibres de la comunitat de preveres del segle XVIII. A més a més, hem trobat un petit full solt del segle XVIII, que reproduïm en el present article, on podem veure la incusa gravada tant per l'anvers com pel revers. A l'encapçalament podem llegir *capella*.

La pellofa Crus. 2011

Aquesta incusa no va ser trobada dins de la bossa de pellofes de la vila de Prats de Rei, però M. Crusafont, seguint la classificació del Museu Episcopal de Vic,

17. APPR. *Llibre en lo qual estan notades totas las partidas...*

18. Miquel CRUSAFONT I SABATER, *La moneda catalana...*, p. 247.

l'atribuí amb tot encert a la referida comunitat de preveres. Podem confirmar aquesta atribució en trobar en un llibre de l'arxiu, corresponent a l'any 1896, el segell que reproduïx la pellofa. La descripció és la següent: M superada de I, coronada i entre S-S, envoltada per una orla de punts incusos. Podria tenir el significat de *signum missae*, que volia dir que el beneficiat havia celebrat per la comunitat tantes misses com pellofes d'aquest tipus tenia.

Per últim, cal comentar que el numerari eclesiàstic de Prats de Rei tenien una circulació externa, fora dels àmbits pròpiament eclesiàstics. El visitador de l'any 1687 ens explica que els ploms eren distribuïts entre els malalts tant en la parroquial com en la població veïna i sufragània de la Manresana.

LES PELLOFES D'IGUALADA

Aportació documental i identificació d'encunys i noves pellofes igualadines

Els membres de la comunitat de preveres ho eren per admissió i ostentació d'un o varis beneficis eclesiàstics. Fundar un benefici significava dotar d'una renda un determinat càrrec eclesiàstic. Els beneficis eclesiàstics tenien un patró laic que era l'encarregat de nomenar el receptor del benefici quan aquest quedava vacant.¹⁹ Al segle XVIII hi havia 31 beneficis fundats a l'església parroquial de Santa Maria d'Igualada.²⁰ Un document que fa referència a la visita realitzada pel bisbe de Vic, Jaume de Cardona, l'any 1446, ens detalla les rendes que produïen cadascun dels beneficis, l'any de la fundació, el nom del fundador i el patró.²¹

Santa Maria den Vives. Benefici de Sta Maria en lo altar major, fundat per Pere Vives, al qual succehí Pere Genovès; tenia renda 5 lliures, 8 sous; y antes tenia molt més, sinó que lo censal feya la vila, y ho reduhí; és la dotalia en poder de las s^a pública a 9 de juny 1333, en poder de Vicens Padriassa, encare que diu ques la dotalia de Sant Jaume.

Santa Maria den Trullols. Benefici de Sta Maria en lo altar de Sta Maria, per en Pere Trullols fundat, al qual succehí Pere Genovès; tenia de renda 7 lliures.

Sant Jaume. Benefici de Sant Jaume en lo altar major fundat per lo Rnt Pere Forn, prevere, al qual succehí Berenguer Oller, de Igualada; té de renda 16 lliures, 10 sous; és la dotalia en poder de la s^a pública, en poder de Ramon de Turri, Rnt. de Igualada a 7 de janer de 1336.

19. Carme SANMARTÍ I ROSER i Montserrat SANMARTÍ I ROSER, *La comunitat de preveres de Sallent...*, p. 47.

20. Arxiu Històric de la Ciutat d'Igualada (AHCI). Secció API, caixa núm. 499.

21. AHCI. Secció API, caixa núm. 499. En el mateix document es van incorporar els beneficis fundats posteriorment a la visita, com són els de Sant Roc i Sant Sebastià, el de Corpus de Crist i el de Nostra senyora del Roser.

Santa Catharina. Benefici de Sta Catharina en lo altar de dita Sta fundat, del qual és patró Jaume Vidal; té de renda 18 lliures; és la dotalia en poder de la s^a pública a 27 de juliol de 1412 clos per lo Anthoni Farrer nott. per Bernat Marcer Rnt ab decret del Dt Bernat de Padiolo vs y offc del Ills Sr Alfonso de bona memòria bisbe de Vich.

Sant Llorens. Benefici de Sant Llorens mixto en lo altar de Sant Llorens fundat, del qual és patró lo D. Franch Matheu, y fonch fundat per lo Rnt Bernat Vidal, prevere y rector de Monistrol de Montserrat; tenia molta renda y aleshoras sols ne exigia 2 lliures 16 sous. És la dotalia en poder del Rnt Bernat Aireys prevere y Rt de Monistrol als idus de juliol del any 1348.

Sant Roc Sant Sebastià. Benefici de Sant Roch y Sant Sebastià, és patró la casa Massart fundat per Joan Joli.

Sant Llorens. Benefici de Sant Llorens, fundat per naxota, que vuy és patró los Sr compte de Vilafranquessa; té de renda 7 lliures 10 sous y 7 quarteres de forment; antes era patró Pere Farrer del castell de Orpí.

Santa Llúcia. Benefici de Sta Llúcia fundat per Pere de Oronies, vuÿ és patró lo Rector de Igualada, té de renda 12 lliures. És la dotalia en poder del Rnt Pere Janer de la s^a pública a 28 de maig del any 1363.

Santa Margarida. Benefici de Sta Margarida, fundat per Pere de Oronies. Vuÿ és patró lo Sr Rector de Igualada; té de renda 12 lliures, és la dotalia en poder de la s^a pública a 7 de gbre 1379.

Sant Pere. Benefici de Sant Pere fundat per Guillem Farrer Sr del castell de la Mora, y vuÿ és patró lo Sr compte de Vilafranquessa, tenia de renda 30 lliures; és la dotalia en poder de Francesc Rovires rebut al terme de Òdena a 16 de gbre 1401.

Sant Anthoni. Benefici de Sant Antoni confessor fundat per en Granell. Tenia de renda 20 lliures sobre la universitat de Sedó.

Sant Abdon y Senem. Benefici de Sant Abdon y Senem. Vuÿ unit ab lo orga fundat per Pere de Sòria qui eran los patrons los consellers tenia de renda 22 lliures 8 sous; és la dotalia en poder de la s^a pública a 14 de nbre 1402.

Corpus Xti. Benefici de corpore Xti són patrons los Priors de la Minerva y la casa Balles-ter; té de renda 14 lliures.

Sant Esteve. Benefici de Sant Esteve; són patrons los Joseph Montserrat y Marles de Cervera y los Priors de la Minerva. Ha de celebrar un die per altre missa matinal; tenia de renda 9 lliures 10 sous. És la dotalia en poder de la s^a pública regint aquella Francesc Rovires per lo Rnt Bonanat Manyosa a 17 de gbre 1394. Fonch dotat de 16 lliures.

Santa Maria Egipsíaca. Benefici de Sta maria egipcíaca fundat per Ramon Segrera, que vuÿ és patró Monner: tenia de renda 9 lliures, és la dotalia en poder de Anthoni Farrer nott de Igualada als idus de Juliol de 1348.

Sant Blaÿ. Benefici de Sant Blaÿ fundat per Ramon Segrera, vuy és patró Monner. Tenia de renda 16 lliures 74 cortans de oli mesura vella. És la dotalia en poder de la s^a pública a las calendas de Juliol de 1305.

Sant Joan. Benefici de Sant Joan fundat per lo bort de Castellolí, vuÿ és patró la casa de Stalella y de Mataró tenia de renda 3 lliures ab censos 76 quarteres de forment. És la dotalia a las calendas de nbre de 1317.

Sant Nicolau. Benefici de Sant Nicolau fundat per Pere Reverdit, són patrons los conceillers y rector; tenia de renda 18 lliures. És la dotalia presa en Sant Andreu de Gurb a 8 de maig del any 1376.

Sant Miquel. Benefici de Sant Miquel fundat, qui és patró la casa de Casulleras de Robió; tenia de renda 10 lliures; és la dotalia en poder de la s^a pública a 8 gbre 1363.

Sant Martí B. y Conf. Benefici de Sant Martí B. y Conf.... tenia de renda 8 lliures 3 sous; fonch fundat per lo Rnt Arnau Pujades, rector de Queralt; consta de la dotalia en poder de la s^a pública de Vich a 26 de gbre 1383.

Santa Eulàlia. Benefici de Sta Eulàlia fundat per Jaume Vidal; vuÿ és patró lo doctor Joseph Matheu y Trias; tenia de renda 13 lliures, 13 sous, 4 diners.

Santísima Trinitat. Benefici de la Ssma. Trinitat que vuÿ és patró Currans de Cervera; tenia de renda 8 lliures 10 sous; és la dita dotalia en poder del doctor Pere de Orpi, nott de Igualada, a 13 de janer de 1384; fundat per Romieta muller de Pere Farrer, ostaler.

Sant Simeon. Benefici de Sant Simeon fundat per Pere Biosca; vuÿ és patró lo compte de Vilafranesa, tenia de renda 6 lliures de una part y 6 lliures sobre los béns de Franquessa y de Vicens Biosca; tenia una casa a la pescataria que pochys anys a la veneren lo hereu Biosca a Francesch Castells, blanquer. Lo obté lo doctor Antich Mestra; és la dotalia en poder de la s^a pública regint aquella Francesch Roviras nott a 27 de maig del any 1385.

Sant Martí M. Benefici de Sant Martí M.; tenia de renda 4 lliures, 14 sous; és la dotalia en poder de la s^a pública clos per Pere de Orpí a 21 de juny 1379; fou fundat per Pere Serra.

Sant Orient. Benefici de Sant Orient en lo altar de Sant Llorens, fundat per Sanceta muller de Berenguer Carosa a la qual succehí Jaume Vidal y vuy lo Dr Francesch Matheu; tenia de renda 14 lliures, 5 sous; és la dotalia en poder del Francesch Rovires nott de Igualada, a 26 de juliol del any 1412.

Onse milia Verges. Benefici de las onse milia verges; té de patró lo compte de Vilafranquessa; té de renda 3 lliures; és la dotalia en poder de la s^a pública, regint aquella Juan Tarragó nott a 7 de nbre de 1377.

Santa Anna. Benefici de Sta Anna; són patrons los Srs consellers; renda 4 lliures, 4 sous; és la dotalia en poder de Joan Tarragó nott a 22 de març 1427.

Sant March. Benefici de Sant March; són patrons los consellers; és la dotalia en poder de Francesch Rovires a 4 de nbre 1396.

Sant Bartomeu. Benefici de Sant Barthomeu fou fundat per Maginimus Bufill als 4 de març 1306 en poder de la s^a pública y lo mateix dia se fundà lo hospital.

Nostra senyora del Roser. Benefici de N^a Sra del Roser; és patró la casa de Riba del Cugulló; té de renda 5 lliures sobre los béns de Farran...

La majoria dels beneficis es van fundar al llarg del segle XIV i principis del XV. Els rèdits dels beneficis eclesiàstics igualadins anaven des de les 3 lliures fins a les 30 lliures. La mitjana global, però, era de 12 lliures anuals. Com a la resta de comunitats catalanes, eren quantitats poc importants, i s'havien de complementar amb els ingressos que s'obtenien de les rendes generals de la comunitat.

La comunitat de preveres era presidida des mitjan segle XVI pel rector de l'església de Santa Maria. Va ser el rector Maties Ledó qui va agregar i incorporar l'església parroquial de Santa Maria a la comunitat de preveres, amb el beneplàcit del Papa. D'aquesta manera s'acabaven els plets que hi havia entre les dues entitats.²²

El nombre de sacerdots de la comunitat igualadina va variar amb el temps. Només podien formar-ne part els que posseïen un benefici fundat a l'església de Santa Maria i tenien el certificat de la col·lació. El beneficiat prèviament havia de donar una fiança i pagar 4 lliures per despeses de la comunitat. No tots els beneficiats entraven; aquells que no havien estat admesos podien, però, assistir gratuïtament a la residència, al faristol, i a les processons. Els admesos havien estat prèviament

22 . AHCI. Secció API, núm. 801, full solt.

examinats de cant pla, havien de posseir la llicència de confessar, haver fet mig any de servitud, i estar ordenats *in sacris*. Els que formaven la comunitat es distribuïen tota una sèrie de càrrecs. A més a més del bosser, hi havia el rector, el vicari, l'acaptador per les ànimes, dos oïdors de comptes, el secretari, dos arxivers, dos procuradors majors, el director de celebracions, els cabíscols —entonadors de salms—, el diaca i el subdiaca. Tots els càrrecs tenien una durada d'un any, menys en els casos del director de celebracions, l'arxiver i el secretari, que eren per tres anys. A més a més, a tots se'ls assignava un salari per executar les seves tasques.²³

Com hem explicat al començament del present article, l'encarregat de distribuir els ploms entre els membres de la comunitat era el bosser. Les *Ordinacions de la Rnt. Comunitat de Rector y Preberes de la Yglésia de Santa Maria de la vila de Igualada*, fetes per ordre del bisbe de Vic, l'any 1790, són unes de les fonts més interessants per veure el funcionament global d'aquesta institució. En el nostre cas, ens interessen les funcions que havia d'exercir el bosser de la comunitat; sobretot, les que fan referència a les distribucions de les pellofes entre els seus membres:

Núm. 1. Serà càrrech del Bolser in vigilar sobre los que asistiran a la residència, per fer los participants de las corresponents distribuciones

Núm. 2. Observarà los que arribaran al chor acabat lo últim Kyrie eleyson, o acabat lo Prefaci, y privarà als primers, de la meyhstat de la distribució, y als segons de tota la corresponent a aquella missa...

Núm. 3. Als que en las Matinas no asistiran antes de acabar lo Gloria Patri del invitatori, en las de difunts antes de acabar lo Requiem eternam del invitatori, y en las demás Horas Canònicas antes de acabar lo Gloria Patri del primer Psalm, privarà de la distribució corresponent a las preditas Matinas y Horas; però si algú aurà faltat del modo dit a las Matinas després assistirà a la Laudes, li donarà la distribució de estas...

Núm. 4. Avisarà al Director de Celebracions lo Resident que faltará a las Missas cantadas y demás funcions fundadas que no se pagan de luego ab ploms, perquè puga aquell notar y desfaltar al cap del mes lo que a cada qual corresponga.

Núm. 5. Als dos que estaran ocupats per dir Missa en lo Altar de la Minerva al tems que en lo chor se cantaran o resaran Matinas y laudes, los abonarà la distribució, que lucrarian asistin a ell...

23. L'any 1790 els salaris eren els següents: bolsser, 3 lliures; director de celebracions, 14 lliures; procurador major, 3 lliures; arxiver, 6 lliures; secretari, 1 lliura, 8 sous; oïdor de comptes, 22 sous; acaptador d'ànimes, 2 lliures.

Núm. 6. També las abonará als que auran de cantar Missa y asistir al Altar després de Laudes, o alguna Hora menor canònica, encara que no sian en lo Chor, y als que hauran de cantar Missa a continuació de la primera com no sen vajan del Chor fins acabada la consagració de la antecedent y si hi ha ofertori, despues de acabat aquest quan se baxarà a ell, com axís és la pràctica de la Yglèsia.

Núm. 7. No podrà pagar las distribucions als que oficiaran mentres estigan en lo altar, ni als confessors en lo confisionari, ni a ningun resident al tems de exir per alguna Processó, com fou provist.

Núm. 10. Deurar cobrar las distribucions de las funcions adventícias (no emperò las dels funerals) y repartir, a principi a quiscun mes lo corresponent a cada un dels que hauran assistit.

La documentació igualadina és pobra en referències a ploms o pellofes. Només hem trobat una llibreta on es fa la relació de *Plomps de los Anys 1816.1817.1818*,²⁴ i un document del segle XVIII, on es parla de la suspensió de diferents preveres de «lo senyal de estrella»,²⁵ la qual hem pogut identificar amb una pellofa inèdita conservada al Museu Comarcal de l'Anoia.

Així doncs, la recerca de pellofes ens ha dut al citat museu. I és aquí on hem trobat el fons de l'antiga bossa de pellofes de la comunitat de preveres d'Igualada. Un fons format 305 pellofes i tres encunyys.²⁶

Les pellofes de l'església parroquial de Santa Maria d'Igualada són totes de llautó i encunyades per una sola cara. Miquel Crusafont hi distingeix cinc grups. Nosaltres només treballarem els primers quatre grups que corresponen a les utilitzades pels preveres de Santa Maria. El cinquè grup com que pertany a l'església del Roser, queda fora de l'estudi.

Grup 1. Crus. 1723, 1724, 1725, 1726 i dues inèdites

Pellofa 1. La pellofa Crus. 1723 és una incusa de llautó amb un crani sobre fèmur voltat de tres estrelles de raigs triangulars i tres punts a l'esquerra. Tot sobre uns vairs o onades (forma part de l'heràldica de la vila d'Igualada). L'orla és lineal i de punts. Al museu, sota la denominació BON 94. Té un diàmetre de 20 mm.

24. AHCI. Secció API, núm. 801. Les quantitats de ploms són relacionades per mesos entre els anys 1816 i 1819. El total del valor dels ploms és: 1816 (648 lliures, 18 sous), 1817 (605 lliures, 18 sous, 6 diners), 1818 (697 lliures, 16 sous), 1819 (536 lliures, 17 sous, 6 diners). Veure també Llorenç FARRÉ i OLALLA, Lluís PEDRAZA i JORDANA «Numismàtica a Igualada», Patrimoni Cultural, núm. 2, sèrie 6 (1989).

25. AHCI. Secció API, núm. 815, fulls solts.

26. Museu Comarcal de l'Anoia, fitxa núm. 756 i fitxa núm. 477 al 484. La fitxa 756 ens relaciona 347 pellofes, però el recompte realitzat per nosaltres ens dona la xifra de 305 pellofes. La fitxa també mal atribueix la procedència de les pellofes. Segons el Museu, les pellofes pertanyen a l'església del Roser d'Igualada.

Pellofa 1

Pellofa 2

Pellofa 3

Pellofa 4

Pellofa 5

Pellofa 6

Pellofa 7

Pellofa 8

Pellofa 9

Pellofa 10

Pellofa 11

Pellofa 12

Pellofa 2. Inèdita. Incusa de llautó amb un crani sobre fèmur voltat de tres estrelles de raigs triangulars i quatre punts a l'esquerra. Tot sobre uns vairs o onades. L'orla és lineal i de punts. Un únic exemplar. Té un diàmetre de 21 mm.

Pellofa 3. La pellofa Crus. 1724 és una incusa de llautó amb un crani sobre fèmur voltat de tres estrelles de raigs triangulars i dos punts en horitzontal a l'esquerra. Tot sobre uns vairs o onades. L'orla és lineal i de punts. És més petita que l'anterior. Al museu la trobem sota la denominació BON 94. Té un diàmetre de 18 mm. La quantitat de la BON 94 és d'un total d'onze pellofes de dos i tres punts. Com que estan molt desgastades, és bastant difícil fer-ne una classificació correcta.

Pellofa 4. La pellofa Crus. 1725 és una incusa de llautó amb un crani sobre fèmur voltat de tres estrelles, però aquestes són de raigs senzills caigudes tocant als vairs o l'exerg d'onades. A l'esquerra dos punts en horitzontal. L'orla és lineal i de punts. Miquel Crusafont la considerava com a possible falsificació d'època. Aquesta afirmació la podem descartar perquè l'encuny de la pellofa es troba al museu mateix. Aquest, però, presenta oxidacions que van provocar en les pellofes aquesta factura tosca. Al museu la trobem sota la denominació BON 94 (V1) amb un total de trenta-tres pellofes. Té un diàmetre de 18 mm. La varietat Crus. 1725, deu correspondre a la fabricació d'un nou motlle pel desgast i deteriorament de l'anterior. També trobem una d'aquestes pellofes amb doble encunyació, on apareixen quatre estrelles, dues de les quals estan gairebé juntes al camp de la dreta tocant els vairs.

Pellofa 5. La pellofa Crus. 1726 és una incusa de llautó amb un crani sobre fèmur voltat de tres estrelles de raigs triangulars i un punt a l'esquerra. Tot sobre uns vairs o onades. L'orla és lineal i de punts. Al museu la trobem sota la denominació BON 95 amb dues úniques pellofes. Té un diàmetre de 17 mm.

Els punts que porten les pellofes Crus. 1723, inèdita, 1724, 1725 i 1726 poden correspondre al valor diner. Serien pellofes de 4, 3, 2 i 1 diner. No és un cas excepcional; a Perpinyà, la comunitat de preveres de Sant Joan escrivia l'any 1473 que els ploms porten tres punts que equivalen a tres diners.²⁷

Pellofa 6. Inèdita. Incusa de llautó amb una estrella de 8 puntes de raigs triangulars al centre del camp. A sota els vairs o onades. Orla lineal i de punts. Al museu la trobem sota la denominació MCA 1 amb quatre pellofes. Aquesta pellofa ha de correspondre a la referència del segle XVIII sobre la suspensió de senyals a diferents preveres. Té un diàmetre de 17 mm.

Grup 2. Crus. 1727, Crus. 1728 i una pellofa inèdita

Pellofa 7. La pellofa Crus. 1727 és una incusa de llautó amb una M gòtica amb dos punts acostats al pal central. Té una triple orla, la del mig de traços. La

27. Miquel CRUSAFONT I SABATER, *La moneda catalana...* p. 231 i 238.

trobem al museu amb la denominació BON 96, amb un total de 202 pellofes. L'observació de tan gran nombre de pellofes ens ha permès trobar un grup de pellofes fetes amb diferent encuny. El diàmetre és de 15 mm.

Pellofa 8. Pellofa inèdita. Incusa de llautó amb una M gòtica amb dos punts acostats al pal central i triple orla, la del mig de traços. La M té una altra factura, més treballada i un diàmetre de 16 mm.

Pellofa 9. La pellofa Crus. 1728 és una incusa de llautó amb una M més tosca, amb cames exteriors obertes i obliqües. Té una doble orla, lineal i de punts. Al museu la trobem sota la denominació BON 96 V1, amb deu exemplars. El diàmetre és de 14 mm.

Grup 3. Crus. 1729

Pellofa 10. La pellofa Crus. 1729 és una incusa de llautó amb el número 6 al centre del camp i una orla lineal. Al museu la trobem sota la denominació BON 97 i només hi ha un exemplar.

Grup 4. Crus. 1730 i una pellofa inèdita

Pellofa 11. La pellofa Crus. 1730 és una incusa de llautó amb la Verge Maria amb el nen Jesús a la falda, de front i amb una estrella o flor a la dreta. Doble orla de punts. Al museu la trobem sota la denominació BON 98 amb un total de quaranta-dos exemplars. Molts d'aquests exemplars presenten diferents diàmetres, entre 20 i 22 mm, motivat per la forma de tallar les incuses per part de l'encarregat de fabricar-les.

Pellofa 12. Inèdita. Incusa de llautó amb la Verge Maria amb menys de mig cos amb el nen al braç esquerre i amb una estrella o flor a la dreta. Doble orla de punts i amb un diàmetre de 18 mm. Probablement, eren les pellofes realitzades existents abans de la creació de l'encuny de la Crus. 1730.

Encunys d'Igualada i Calaf conservats al Museu Comarcal de l'Anoia

Al Museu Comarcal de l'Anoia existeixen catalogats nou encunys de pellofes, tres que pertanyen a la comunitat de preveres de Santa Maria d'Igualada i sis que pertanyen a la comunitat de preveres de Sant Jaume de Calaf.²⁸

28. Museu Comarcal de l'Anoia, núm. 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484. L'encuny que correspon a la pellofa de Calaf Crus. 1417 apareix fotografiat en la fitxa del museu, però no es troba localitzable, per sustracció o per mala classificació.

Encunys d'Igualada. Crus 1725, 1727 i 1730

Làmina III

Els encunys de la comunitat de preveres de Santa Maria d'Igualada corresponen a les pellofes Crus. 1725 amb una mida de 13 cm; Crus. 1727 amb una mida de 7,5 cm, i Crus. 1730 amb una mida de 8,5 cm.

L'arxiu parroquial de Calaf conserva tota la documentació referent a la seva comunitat de preveres. Una primera aproximació a la documentació permet veure el funcionament d'una comunitat formada al llarg del segle XVI per dotze preveres fills de la vila.²⁹ La primera referència al bosser de la comunitat la trobem l'any 1558, en la figura de Pere Musa,³⁰ i una nota de l'any 1559 ens parla de la compra per dos reals d'una bossa per substituir l'existent.³¹ Abans, però, l'any 1556, la documentació ens deixa entreveure que el bosser era Antoni Serra «qui tenia las claus en dit any de la caixa de la comunitat».³² L'any 1559 es van comprar dues lliures de plom i l'any 1565 «tragueren de la caixa onze sous per pagar les portes y

29. L'any 1559 hi havia 12 beneficis fundats a l'església de Sant Jaume: Sant Valentí, de la Verge Maria, Sta. Júlia, Sant Esperit, Sant Sebastià, Sant Macari, Sant Llorenç, Sant Bartomeu, Sant Pere, Sant Antoni, Sant Joan Baptista i Sant Eloi. Arxiu Parroquial de Sant Jaume de Calaf. *Llibre de distribucions de misses i ploms 1556-1581*.

30. «A 1 de juliol del any 1558, la comunitat féu bosser al vener moss. Pere Musa, beneficiat, y donaren les claus la una a ell y l'altra a moss. Farrer». Arxiu Parroquial de Sant Jaume de Calaf. *Llibre de distribucions de misses i ploms 1556-1581*.

31. Arxiu Parroquial de Sant Jaume de Calaf. *Llibre de distribucions de misses i ploms 1556-1581*, p. 1 (r).

32. La documentació també parla de l'existència de moneda falsa: «Restaren en la caixa dos sous ves un sou sis diners bons y sis diners falssos».

Encunys de Calaf. Crus 1413 i 1414

Encunys de Calaf. Crus 1412, 1415 i 1418

tancadura y dues claus del faristol per tenir lo registre y la bossa dels ploms del cor de dita comunitat». Les ordinacions de la comunitat fetes l'any 1601 ens parlen de la utilització de ploms, «dels ploms proceint de la bossa del cor».³³

Els encunys de la comunitat de preveres de Sant Jaume de Calaf corresponen a les pellofes Crus. 1412 amb una mida de 9,5 cm; Crus. 1413 amb una mida de 15 cm; Crus. 1414 amb una mida de 12 cm; Crus. 1415 amb una mida de 5 cm, i la Crus. 1518 amb una mida de 18 cm. La Crus. 1417 es troba de moment no localitzable, tot i tenir el museu la fotografia de l'encuny.

CONCLUSIÓ

Un historiador igualadí explicava que anys abans, quan el museu estava ubicat a l'edifici del García Fossas, mentre hom visitava les diferents dependències del museu, en un lloc concret del recorregut, s'hi trobava un cistell de vímet, dins del qual hi havia les pellofes de la comunitat de preveres de Santa Maria d'Igualada. Estaven tan a prop de la gent que pensaven que era un present del museu; d'aquesta manera moltes van anar desapareixent, fins que els responsables de la institució es varen adonar del fet. A partir d'aquell moment van retirar-les de l'abast del públic.

A part d'aquesta anècdota, l'Església, al llarg dels segles, visqué una important acumulació de rendes a partir de les donacions pietoses. La parròquia despertava en la població sentiments de pertinença, d'identificació territorial, i això es reflectia en les deixes i disposicions testamentàries. Els preveres mateixos de Prats de Rei deixaven importants quantitats monetàries per a fundacions i aniversaris. Per exemple, l'any 1757 el testament del prevere i beneficiat Joaquim Comes, disposa per caritat 48 pessetes de plata, i vol que el bosser «se detinga sis missas a sa voluntat si ells les vol celebrar a la mateixa caritat de passeta». L'any 1755, el prevere i beneficiat Macià Bover disposava que «mon cadàver sia dipositat en la capella dels Dolors o de Santa Bàrbara de dita parroquial iglésia fins y atant se hage fet e fabricat vas o tomba per soterrar en ella los Beneficiats Residents de la molt reverent comunitat de rector y preveres de la referida parroquial, en la qual tomba, luego de ésser fabricada, vull sia enterrat mon cadàver pagant per lo cost de aquella la part tocant com los demás beneficiats residents...».³⁴

Però la comunitat de preveres també era el lloc on es guardaven els estalvis dels creients. Un exemple ens el proporciona un document de 1643, on Pere Gastó «ha depositat sinquanta y nou lliures ab pesas de sinch, y sinch pessas de vuit

33. Arxiu Parroquial de Sant Jaume de Calaf. *Llibre de distribucions per staca y los ploms se donen en la pnt. església de Sant Jaume...* (1582-1630).

34. APPR. Plec de vendes i testaments.

reals, de altre part set lliures y sis sous ab reals castellans y de molinet cathalà, sis pessés de dos reals y dos pessés de quatre reals que suma les dites devuit de quatre de dos y reals sensillos onse lliures y sis sous... que deposa en lo present arxiu de rector y prevere de la present comunitat... y encomenda ab un sach de aluda dolent dintre del qual trobaran un paperet scrit de son nom y quantitat de diner...».³⁵ Un any abans, es produeix un dipòsit que fa la següent relació quant a tipus de moneda:

- quatre creuets
- quatre trentins
- dos mitg trentins
- tres onsens (1 trentí)
- sis reals de plata
- setanta tres pessas de reals de vuit
- sis reals de quatre metxicas y segovians

Els arxius de les comunitats de preveres són fonts d'informació tant de moneda eclesiàstica com de moneda de curs legal. És per això que els cercles numismàtics no han de menysprear aquest tipus de documentació. Estudis més a fons de tots aquests arxius donarien informacions d'amonedacions d'àrees concretes i sorpreses numismàtiques agradables.

35. APPR. «Depòsits vells los quals estan continuats en una taula per Abecedari lo primer del pnt llibre».